

Već polovinom ožujka kretanja o izvršenju proračuna ukazuju nam o neodrživosti proračuna. Porezni prihodi se ne ostvaruju predviđenom dinamikom što rezultira dodatnim deficitom od milijarde kuna. Očito se radi o strukturnim problemima koji će se (možda, ali osobno ne vjerujem!) premostiti rebalansom.

U Hrvatskoj istosmjerno djeluju tri deficita. Što više oni se uzajamno nadopunjuju i potiču. Naravno, radi se o: deficitu države i javnom dugu, deficitu trgovačke bilance i kontrakciji privredne aktivnosti i, konačno, deficitu platne bilance i inozemnom dugu. Očito je da nije moguće riješiti deficit proračuna ako se ne dinamizira privredna aktivnost, odnosno ako se ne uravnoteži platna bilanca.

Upravo će «sugestija» MMF-a da se država zadužuje u zemlji pokazati kakvo je odista «carevo novo ruho». Naime, zaduživanje države u tuzemstvu znači istiskivanje sektora privrede sa tržišta kapitala (što može imati kontraktivne učinke). Isovremeno ovo znači povećanje potražnje za devizama jer prikupljena kunska sredstva valja konvertirati u devize kako bi se servisirao državni inozemni dug. To otvara pitanje tko će ubuduće realizirati platno sposobnu potražnju iz inozemstva. Drgim riječima: postavlja se pitanje: tko će se zaduživati u inozemstvu? Djelomično veći uvoz od izovza moguće je pokriti rasprodajom obiteljskog sreba, međutim, to je kratkoročna mjera koja «premošćuje» ali ne rješava problem. Bez dodatnog zaduženja ostaju nam jedino devizne rezerve centralne banke da pripomognu. Međutim tu su mogućnosti više nego ograničene. Pad deviznih rezervi smanjuje kreditni rejting države što stvar znatno drammatizira.

Sve u svemu Marx je ponovno u pravu. Gospodo iz - i od - svekolike vlasti problem je u proizvodnji. Bez dinamiziranja proizvodnje nema značajnijeg smanjenja deficita proračuna. Ovaj proračun je isuviše velik u odnosu na bruto domaći proizvod i isuviše mali da pokrije minimum socijalnih rizika.

Samo novi pristup, nova kombinacija čimbenika, kako bi to rekao Joseph A. Schumpeter, može pokrenuti «stvaralačko razaranje» a to znači novu ekonomsku filozofiju. Za to se na ovim stranicama zalažem od osnutka ovih stranica, a u znanstvenim publikacijam, knjigama i javnim sretstvima priopćavanja od uspostave suvereniteta. Uostalom zato i dijelim s još nekim kolegama «titulu»